

URZĄD MIEJSKI W ŻAROWIE

**ANALIZA
STANU GOSPODARKI ODPADAMI
KOMUNALNYMI
NA TERENIE GMINY ŻARÓW
ZA ROK 2019**

Żarów, 29 kwietnia 2020 r.

ul. Zamkowa 2, 58-130 Żarów
TEL. 74 858 05 91, 74858 04 08, TEL./FAX 74 58 07 78

ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI NA TERENIE GMINY ŻARÓW ZA ROK 2019

1 Cel przygotowania

Niniejszy dokument stanowi roczną analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Żarów sporządzoną w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Analiza ta ma dostarczyć również informacji o liczbie mieszkańców, liczbie właścicieli nieruchomości objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi ale przede wszystkim dostarczyć niezbędnych informacji dla stworzenia najbardziej efektywnego ekonomicznie systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

1.1. Podstawa prawna sporządzenia

Analizę sporządzono na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2010 z późniejszymi zmianami), gdzie jej przedmiot określa art. 9 tb wprowadzony nowelizacją ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Zakres przedmiotowej analizy częściowo pokrywa się z rocznym sprawozdaniem z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, sporządzanym przez gminy, na podstawie art. 9q ust 1 i 2 cyt. ustawy, i przedkładanym Marszałkowi Województwa oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska, w terminie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy.

1.2. Regulacje prawne z zakresu gospodarowania odpadami

Przy sporządzaniu niniejszej analizy opierano się również o dokumenty o charakterze strategicznym, tj. *Krajowy plan gospodarki odpadami 2022*, przyjęty Uchwałą Nr 88 Rady Ministrów z dnia 01 lipca 2016 r. (M.P. poz. 784), a także ustawy i akty wykonawcze, dotyczące problematyki gospodarki odpadami, tj.:

- 1) ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. Nr 701),
- 2) ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1454 z późniejszymi zmianami),
- 3) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. *w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji* (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412),
- 4) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. *w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 2167),
- 5) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. *w sprawie katalogu odpadów* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1923).

1.3. Wskaźniki odzysku przewidziane do osiągnięcia w roku 2019 i latach następnych

Jednym z głównych celów wdrożonego w roku 2013 systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest zrealizowanie obowiązków wynikających z dyrektyw unijnych, czyli osiągnięcie we wskazanym terminie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie.

Do realizacji powyższych zadań zobowiązuje gminy art. 3b i art. 3c ust. ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2010 z późniejszymi zmianami), jak również akty wykonawcze do ustawy w postaci odpowiednich rozporządzeń.

Zgodnie z zapisami zawartymi w cytowanej powyżej ustawie, gminy są zobowiązane do osiągnięcia do dnia 31 grudnia 2020 r. odpowiednich poziomów:

- 1) ograniczenia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, kierowanych na składowiska do 35% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.,
- 2) w odniesieniu do odpadów komunalnych w postaci papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (zauważyć należy, że są to odpady komunalne, które muszą być zbierane selektywnie) - recyklingu i przygotowania do ponownego użycia w wysokości co najmniej 50% wagowo;
- 3) w odniesieniu do odpadów budowlanych i rozbiórkowych (innych niż niebezpieczne) - recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku w wysokości co najmniej 70% wagowo.

1.3.1. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia niektórych frakcji odpadów komunalnych (papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, poziomy te wynosiły w roku 2019 odpowiednio: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – łącznie 40%.

Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%]								
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
	10%	12%	14%	16%	18%	20%	30%	40%	50%

Poziomy są liczone łącznie dla wszystkich podanych frakcji odpadów komunalnych a nieosiągnięcie wskazanych poziomów skutkuje karami dla gmin.

1.3.2. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych.

Wymagane poziomy odzysku odpadów budowlanych i poremontowych określone w cytowanym powyżej rozporządzeniu, zawiera poniższa tabela. W przypadku tego rodzaju odpadów, pojawia się jednak problem związany z ich klasyfikacją, w większości mieszczą się one bowiem w grupie 17, a więc ich odbiór czy transport odbywa się nie tylko przez firmy świadczące usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych, ale również przez inne firmy działające na podstawie odrębnych decyzji.

Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami [%]								
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
	30	36	38	40	42	45	50	60	70

Osiągane wskaźniki są jednak obliczane tylko na podstawie sprawozdań otrzymywanych od firm odbierających od właścicieli nieruchomości odpady komunalne oraz wyników zbiórki w ramach funkcjonowania punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Ponadto odpady tego rodzaju pochodzące z drobnych remontów, jeszcze w dalszym ciągu, są mieszane z odpadami komunalnymi zmieszanymi, zatem nie zawsze są wydzielane z ogólnego strumienia odpadów komunalnych.

Podobnie, jak powyżej, poziomy są liczone łącznie dla innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych (suma grupy 17 i 20), a jednocześnie nieosiągnięcie wskazanych poziomów skutkuje karami dla gmin.

1.3.3. Ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów, w roku 2019 dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. to 40%. Warto jednak zauważyć, że do dnia 16 lipca 2013 r. wskaźnik ten wynosił już 75% i w roku 2020 spada dalej aż do 35%.

Dopuszczalne poziomy masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. w poszczególnych latach									
Rok	2012	16 lipca 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	16 lipca 2020
Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]	75	50	50	50	45	45	40	40	35

Przekroczenie przez gminy określonych cytowanym rozporządzeniem poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania skutkuje naliczeniem kar uzależnionych o wielkości tego przekroczenia.

2 Zarys gospodarki odpadami komunalnymi prowadzonej na terenie Gminy Żarów.

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. odpady komunalne zostały zdefiniowane jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych; zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanyimi odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości.

2.1 Źródła powstawania odpadów komunalnych

Odpady komunalne na terenie Żarów powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych, takich jak: obiekty użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola) oraz infrastruktury (handel, zakłady przemysłowe, usługi). Do tej grupy odpadów zaliczamy również: odpady z placów zabaw, odpady z obiektów sportowych i rekreacyjnych.

2.2. Zasady odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości

Od 1 lipca 2013 r. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości zamieszkałych przejęła Gmina, a zadanie to było w roku 2019 realizowane przez Eneris Surowce S.A. Oddział w Krapkowicach, tj. firmę wybraną w trybie przetargu nieograniczonego. Umowa została zawarta do 31 12 2020 roku. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych w dalszym ciągu są zobowiązani do zawarcia umowy na wywóz odpadów z podmiotem, który jest uwzględniony w gminnym rejestrze działalności regulowanej.

Odpady komunalne z terenu Gminy Żarów są odbierane bezpośrednio z nieruchomości w postaci zmieszanej. Segregacja odpadów jest prowadzona w sposób zbiorowy – w kontenerach przeznaczonych dla wszystkich mieszkańców Gminy (np. gniazda na plastik, szkło, papier).

Został również utworzony **Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych**, do którego we własnym zakresie w ramach miesięcznej opłaty można dostarczyć:

- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,

- zużyte baterie i akumulatory,
- odpady budowlane i rozbiórkowe (do 0,5 m³)
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- zużyte opony,
- przeterminowane leki,
- chemikalia powstające w gospodarstwach domowych,

oraz bez ograniczenia odpady opakowaniowe zawierające papier, tekturę, szkło oraz tworzywa sztuczne.

Ponadto przeterminowane leki można było wrzucać do pojemników w trzech aptekach na terenie Gminy.

Odpady zielone, przez które rozumie się odpady komunalne stanowiące części roślin, pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, mieszkańcy mogli bezpłatnie oddać w PSZOKu.

3 Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Zmiany ustawowe znoszące obowiązkową regionalizację Regionalnych Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (tzw. RIPOK-i), doprowadziły do sytuacji, że w równej odległości od granic gminy pojawiły się dwie instalacje tj.:

- Eneris, Ekologiczne Centrum Utylizacji, Rusko 66, 58-120 Jaroszków
- Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Zawiszów 5, 58-100 Świdnica,

W roku 2019, z terenu Gminy Żarów, cały strumień odebranych, zmieszanych odpadów komunalnych wynosił 3 489,793 Mg i odpady te, o kodzie 20 03 01, przekazane zostały na instalację mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – MBP instalację do:

- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych 58-100 Świdnica Zawiszów 5, Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. – **3.488,993 Mg**,
- Instalacja do mechaniczno – biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych MPGKSp. zo.o. ul. Cmentarna 19F, 41-800 Zabrze, – **0,80 Mg**

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach*, odpady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi, a składowane wyłącznie te odpady, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe. Ponadto zgodnie z art. 105 ust. 1 te same ustawy, odpady przed ich umieszczeniem na składowisku poddaje się procesowi przekształcania fizycznego, chemicznego, termicznego lub biologicznego, w celu min. ograniczenia zagrożenia dla ludzi i środowiska, a także objętości składowanych odpadów.

Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., przetwarza także odpady wielkogabarytowe. Demontaż odpadów wielkogabarytowych dokonywany jest przy użyciu narzędzi ręcznych lub prostych urządzeń mechanicznych (np. wiertarka, wkrętarka, szlifierka kątowa). Wydzielone poszczególne frakcje w postaci tworzyw sztucznych, metali, szkła, drewna, tkanin magazynowane są selektywnie i przerabiane w procesie produkcji paliw alternatywnych. Pozostała frakcja nienadająca się do odzysku jako, tzw. balast kierowana jest do unieszkodliwienia poprzez składowanie

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022 do odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, zalicza:

- papier i tekturę,
- odzież i tekstylia z materiałów naturalnych (50%),
- odpady z terenów zielonych,
- odpady kuchenne i ogrodowe,
- drewno (50%),

- odpady wielomateriałowe (40%),
- frakcję drobną < 10 mm (30%).

Warto zaznaczyć, że w roku 2019 z obszaru Gminy Żarów, przekazano do składowania 115,92 Mg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

4 Analiza potrzeb inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

W 2019 r. Gmina Żarów nie realizowała żadnych zadań inwestycyjnych związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.

5 Analiza ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy

W roku 2019 z na terenie Żarów odebrano **4.059,27 Mg** wszystkich odpadów komunalnych. Poniżej przedstawiona jest tabela określająca masę odebranych odpadów komunalnych.

Rok 2019	Odpady komunalne zmieszane [Mg]	Odpady zebrane selektywnie [Mg]	Wszystkie odpady komunalne [Mg]
Ilość odpadów zebranych przez Gminę Żarów w 2019 r.	3.489,793	569,477	4.059,27

6 Ilość zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, odebranych z terenu Gminy Żarów w roku 2019.

W Gminie Żarów w roku 2019 uzyskano poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w roku rozliczeniowym w wysokości 65,62%. Oznacza, to, że Gmina Żarów w roku 2019 nie osiągnęła wymaganego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

W Gminie Żarów w roku 2019 uzyskano poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości 24,28%. Oznacza, to, że Gmina Żarów w roku 2019 nie osiągnęła wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, który został określony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016 r. Nr 2167) na 50%.

7 Analiza kosztów poniesionych w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych,

Od 1 lipca 2013 Gmina przejęła obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi. Systemem zostały objęte wyłącznie nieruchomości zamieszkałe. Opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi właściciele nieruchomości powinni uiszczać, zgodnie ze złożoną deklaracją, na indywidualny dla każdego deklarującego rachunek bankowy.

Uchwałą Nr VIII/45/2018 Rady Miejskiej w Żarowie z dnia 28 marca 2019 r., ustalono następujące stawki za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które obowiązywały w roku 2019

1) dla właścicieli nieruchomości zamieszkałych:

- 15,00 zł na osobę miesięcznie - za odpady segregowane;
- 18,00 zł na osobę miesięcznie - za odpady niesegregowane;

Zgodnie z *Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Żarów* określono rodzaje pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych. Są to pojemniki na odpady o pojemności od 60 l do 1100 l. Wyposażenie nieruchomości w pojemnik należy do obowiązku Gminy Żarów.

W ciągu roku 2019 wydatki związane z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych kształtowały się w następujący sposób:

- 1) odbieranie i zagospodarowanie odpadów zmieszanych **1 901 437,11 zł;**
- 2) koszt administracyjny systemu gospodarowania odpadami w tym. wynagrodzenia i pochodne pracowników, wypłaty dla inkasentów, wpłaty na PFRON, wydatki na zakup materiałów biurowych oraz koszt szkoleń pracowników, utwardzanie miejsc pod kontenery do zbiórki selektywnej **185 955,57 zł;**

Łączne koszty poniesione przez Gminę na zebranie i zagospodarowanie odpadów w roku 2019 r. to **2 087 392,68 zł.**

8. Analiza liczby mieszkańców

Liczba mieszkańców Gmina Żarów, od porównawczego roku 1995 (liczba mieszkańców w roku 1995 dane GUS – 12 730 osób) spadła o 513 osób (w stosunku do rejestru ludności wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.).

Na podstawie różnych danych liczba ta, wynosiła:

- 12 217 osób – rejestr ludności Gminy Żarów (osoby zameldowane stale i czasowo) stan na dzień 31 grudnia 2019 r.;
- 10 718 osób – liczba osób wskazana w deklaracjach wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

Liczba złożonych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami na terenie Gminy Żarów wyniosła 2701, z czego 2489 deklaracji dotyczy budynków jednorodzinnych, tzw. „małych” wspólnot mieszkaniowych oraz lokali wyodrębnionych w zasobach administrowanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Świebodzicach a 209 budynków wielorodzinnych i 3 lokali osoby prawnej jaką jest PKP S.A.

Ze złożonych deklaracji (na dzień 31 grudnia 2019 r) wynika, że 6021 osób prowadziło selektywną zbiórkę odpadów tj. ponad 56% ogółu mieszkańców wskazanych w deklaracjach, natomiast 4697 zbierało odpady w sposób zmieszany.

Ze złożonych deklaracji (na dzień 31 grudnia 2019 r) wynika, że w 67 nieruchomościach nikt nie zamieszkuje i nie są wytwarzane odpady komunalne.

9. Podsumowanie.

Przedstawiona analiza obejmuje rok 2019. Jest to siódmy rok funkcjonowania nowego systemu gospodarowania odpadami, kiedy to obowiązki w zakresie gospodarki odpadami przejęła Gmina, poprzez podmiot wyłoniony w drodze przetargu. Umowa pomiędzy Żarów, a podmiotem świadczącym usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, została zawarta na okres 15 miesięcy, tj. do 31 grudnia 2020 roku.

Oceniając obecny stan gospodarki odpadami na terenie Gminy Żarów należy zwrócić uwagę na kilka aspektów:

- I. Zbiórką odpadów komunalnych zmieszanych objętych jest na terenie gminy 100% właścicieli nieruchomości zamieszkałych.
- II. Na terenie gminy jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów opakowaniowych (tworzywa sztuczne, papier i tektura, szkła, odpady biodegradowalne).
- III. Zbiórkę odpadów stałych na terenie gminy prowadzi Eneris Surowce S.A. Oddział we Wrocławiu wykorzystując do tego własne pojemniki i kontenery.

Priorytetowym zadaniem dla Gminy Żarów na lata następne jest dalsze uświadamianie mieszkańcom Gminy zasad prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi, w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz racjonalnego sortowania odpadów komunalnych. Celem nadrzędnym jest bowiem osiągnięcie określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu odpadów. Ponadto do istotnych zadań należy:

1. uszczelnienie systemu tak, aby obejmował on wszystkich „wytwórców” odpadów na terenie Gminy Żarów,
2. zwiększenie selektywnego zbierania odpadów „u źródła”, tj. wstępnej segregacji odpadów przez podmioty, które je wytwarzają,
3. zmniejszenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, a także ogólnej ilości odpadów,
4. dążenie do całkowitego wyeliminowania nielegalnych składowisk odpadów, oczyszczenie rowów i lasów z podrzucanych odpadów
5. zapewnienie budowy i utrzymania niezbędnych instalacji służących odzyskiwaniu oraz unieszkodliwianiu odpadów komunalnych, w inny sposób aniżeli ich składowanie,
6. zapewnienie nadzoru nad właściwym postępowaniem z odpadami komunalnymi, zarówno na etapie ich powstawania, jak odbierania odpadów komunalnych i dalszego ich zagospodarowania.